

Innst. 341 L

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 81 L (2015–2016)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i universitets- og høyskoleloven (NOKUTs tilsyn, nasjonal vitnemålsportal mv.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Regjeringen v/Kunnskapsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i universitets- og høyskoleloven. Disse gjelder bl.a. kvalitetsutvikling ved institusjonene og tilsynsorganets rolle, hjemmel til å lette stipendiater arbeidsmuligheter etter endt doktorgradsarbeid, opprettelse av en digital vitnemålsportal, samt flere andre ulike bestemmelser i loven.

Styret for Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) foreslås utvidet, slik at også fagskolestudenter blir representert. Videre foreslås lovendringer som gjelder NOKUTs akkrediterings- og tilsynsarbeid, blant annet en presisering av at NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes samlede kvalitetsarbeid. Endringene skal legge til rette for et målrettet og tematisert tilsyn. Funn skal følges opp og kvaliteten på studietilbudene utvikles videre. NOKUTs tilsyn med kvalitetsarbeidet skal imidlertid ikke føre til standardisering og ensretting.

Regjeringen viser til at NOKUT har initiert et arbeid med å utvikle en nasjonal strategi for utdanningskvalitet og en ny modell for tilsyn, jf. Meld. St. 18 (2014–2015). Regjeringen ønsker med forslagene å gi NOKUT større handlingsrom til å gjennomføre målrettede tilsyn med akkrediterte institusjoner og utdanningstilbud.

Proposisjonen inneholder videre forslag til presisering av institusjonenes faglige fullmakter og presi-

sering av begrepet akkreditering. Etter forslaget er det et lovkrav at akkrediterte studietilbud skal være i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Ved akkreditering av studietilbud fra nye tilbydere må studiet minst føre til bachelorgrad.

Hva angår klage, foreslås lovhjemmel til at institusjonene kan fastsette en kortere frist for å påklage ikke bestått forprøve. Hensikten er å ikke forsinke opptaket til lærerutdanning for de som tar forkurs og avlegger nasjonal forprøve i matematikk sommeren før semesterstart. Det foreslås også å begrense klageadgangen over vedtak fattet av Senter for internasjonalisering av utdanningen (SIU). SIU utøver i sine søknadsvurderinger høy grad av spesialisert skjønn som det uansett vil være vanskelig og arbeidskrevende å overprøve.

Regjeringen foreslår en lovhjemmel til å kunne forskriftsfeste at doktorgradsutdanning ikke skal regnes som tjenestetid etter tjenstemannsloven §§ 9 og 10. Doktorgradsstipendiater vil da kunne være aktuelle for korte engasjementer straks etter endt utdanning, noe dagens regler i praksis er til hinder for. Ansatte i midlertidig stilling med mer enn fire års tjeneste har i dag fortrinnsrett til faste stillinger. Regjeringen mener det er uheldig at faste stillinger, uten utlysning, besettes av tidligere stipendiater med sterkt stillingsvern. Kvalitet sikres best gjennom åpen konkurranse om vitenskapelige stillinger.

I proposisjonen foreslås også enkelte andre bestemmelser i loven endret. Disse gjelder nasjonal deleksamen, overtredelsesgebyr og en egen nasjonal vitnemåls- og karakterportal.

Det foreslås en generell lovhjemmel til å pålegge utdanningsinstitusjonene å avholde nasjonale deleksamener i enkelte fag eller emner. Bakgrunnen er at det i strategien «Lærerløftet» vil bli innført nasjonale deleksamener i utvalgte fag på basis av nye rammeplaner for grunnskolelærerutdanningene. NOKUT

har fått i oppdrag å lage en mulighetsstudie og et pilotprosjekt for gjennomføring av nasjonale deleksamener i enkelte profesjonsfag.

Loven foreslås endret slik at departementet kan illegge overtredelsesgebyr for den som bruker en vernet institusjonsbetegnelse eller tildeler/bruker en tittel for grad eller yrkesutdanning i strid med loven. I dag straffes dette med bøter. En administrativ reaksjon vil mer effektivt føre til at bestemmelsene om beskyttelse av gradsbetegnelser eller titler og institusjonsbetegnelser blir etterlevd. Det vil også gjøre det enklere å sanksjonere brudd på bestemmelsene.

Endelig foreslås en lovhjemmel for å opprette en nasjonal digital vitnemåls- og karakterportal. Forfalskning av vitnemål og karakterutskrifter er et stort problem. Stadig mer ressurser må brukes på kontroll. Det gjelder også dokumentasjon av fullført norsk utdanning. Portalen er ment å bli en tjeneste der man på en enkel måte kan synliggjøre sine resultater for potensielle arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner og andre, og der mottakerne kan stole på at resultatene er korrekt gjengitt.

2. Komiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Christian Tynning Bjørnø, lederen Trond Giske, Martin Henriksen, Anne Odenmarck og Tone Merete Sønsterud, fra Høyre, Henrik Asheim, Norunn Tveiten Benestad, Kent Gudmundsen og Kristin Vinje, fra Fremskrittspartiet, Lill Harriet Sandaune og Bente Thorsen, fra Kristelig Folkeparti, Anders Tyvand, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Venstre, Iselin Nybø, og fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, viser til proposisjonen.

Komiteen viser til at flere av lovendringsforslagene regjeringen fremmer i proposisjonen følger av Meld. St. 18 (2014–2015) Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren, der regjeringen varslet en gjennomgang av regelverket for å sikre at institusjonene i tilstrekkelig grad gjennomfører det kvalitetsarbeidet som følger av de faglige fullmaktene.

2.2 Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – NOKUT

Fagskolerepresentasjon i styret

Komiteen viser til forslaget om å utvide NOKUTs styre. Styret har det overordnede ansvaret for NOKUTs virksomhet. Forslaget om å utvide styret med én representant bunner i ønsket om å sikre

representasjon fra fagskolestudentene i NOKUTs styre. I perioden 2004–2014 har ikke fagskolestudentene vært representert i styret. I inneværende periode er en representant for fagskolestudentene vararepresentant for Norsk studentorganisasjons medlem i styret. Komiteen deler synet om at det er viktig å sikre fagskolestudentene representasjon i NOKUTs styre. På denne måten sikres studenter på universiteter, høyskoler og fagskoler representasjon i NOKUTs styre.

Kvalitetsarbeid

Komiteen viser til departementets omtale av bakgrunnen for de foreslåtte endringene i universitets- og høyskoleloven vedrørende kvalitetsarbeid. Universitets- og høyskoleloven fastslår at ansvaret for utdanningskvaliteten ligger til den enkelte utdanningsinstitusjonen. Departementet foreslår å endre NOKUTs modell for tilsyns- og akkrediteringsarbeid. Målet er å legge bedre til rette for NOKUTs arbeid med å styrke kvaliteten i høyere utdanning. Hovedendringen i departementets forslag er å endre NOKUTs tilsynsansvar overfor institusjonene fra «kvalitetssikringssystem» til «kvalitetsarbeid». Departementet foreslår også å fastsette en hjemmel for departementet til å kunne gi utfyllende forskrifter om NOKUTs oppgaver og myndighet. Et flertall av høringsinstansene støtter helt eller delvis de foreslåtte endringene. Komiteen er kjent med de betenkeligheter og forslag som har kommet frem i høringsrunden. Komiteen merker seg at departementet foreslår å dreie NOKUTs rolle over til å føre tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid for hele utdanningsløpet, og støtter forslaget. Komiteen understreker behovet for god involvering av universitetene og høyskolene i NOKUTs operasjonalisering av begrepet «kvalitetsarbeid» før det gjennomføres tilsyn etter den nye hjemmelen. Det er viktig at slikt tilsyn skjer etter forutsigbare kriterier og med respekt for institusjonenes selvstendighet og ansvar.

Komiteen er positiv til økt vektlegging av kvalitet og betydningen av systematisk kvalitetsarbeid, men merker seg at flere høringsinstanser problematiserer at kvalitetsbegrepet ikke er tydelig definert i loven, og at rammene for NOKUTs tilsyn etter den foreslåtte lovendringen dermed kan fremstå som uklare. Universitetet i Oslo peker på at lovendringen kan lede til en form for standardisering, der kvalitetsbegrepet – av hensyn til muligheten for å gjennomføre et tilsyn – ikke knyttes til programmenes faglige profil, forskningsorientering og kontekstuelle forhold. Menighetsfakultetet er opptatt av at «god kvalitet» ikke nødvendigvis må innebære «identisk kvalitet», i den forstand at man definerer studiekvalitet som en ensartet størrelse. Komiteen vil under-

streke betydningen av at departementets og NOKUTs krav fremstår som forutsigbare for sektoren, og at tilsynsmandatet ikke utformes på en måte som truer institusjonenes egenart og autonomi.

Komiteen er opptatt av å sikre kvalitet i hele utdanningssystemet. Komiteen forventer at regjeringen vil sikre at NOKUTs arbeid med tilsyn og akkreditering også vil gjelde for å sikre kvalitet i fagskolene. Komiteen ser frem til regjeringens varslede stortingsmelding om fagskolene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at et bredt flertall av høringsinstansene støtter regjeringens forslag til endringer i modellen for NOKUTs tilsyns- og akkrediteringsarbeid. Disse medlemmer understreker at formålet med endringen er å utløse det potensialet for kvalitetsforbedring og kvalitetsheving som ligger i å dreie tilsynet mot institusjonens kvalitetsarbeid for hele utdanningsløpet. Disse medlemmer mener dette er et av mange ledd i arbeidet for å styrke kvaliteten i høyere utdanning. Disse medlemmer vil fremheve at NOKUTs tilsynsarbeid etter denne nye modellen må skje i nært samråd med institusjonene.

Akkreditering og tilsyn

Komiteen viser til at akkrediteringsprosesser kan være tidkrevende for institusjoner. Samtidig er det viktig å ha et akkrediteringssystem som kvalitets-sikrer studietilbud og institusjoner. Komiteen viser til at departementet ønsker at NOKUT i større grad bør arbeide med kvalitetsutfordringer gjennom risikobasert tilsyn med den faglige kvaliteten. Komiteen viser til at departementet ønsker at NOKUT i større grad skal bruke sammenligning som metode for tilsyn. Komiteen viser til departementets forslag om at bachelorgrad, for helt nye institusjoner, skal være den minste enheten som kan akkrediteres. Forslaget gjelder kun akkreditering av første studietilbud. Komiteen viser til at departementet i lovendringsforslaget har tatt inn en presisering som kom inn i høringsrunden fra Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen. Komiteen viser til departementets forslag til presisering av universitetenes selvakcrediteringsrett.

Komiteen viser til at strukturreformen i sektoren har ført til at et flertall av institusjonene nå er selvakcrediterede institusjoner som følge av fusjoner mellom universiteter og høyskoler. Komiteen vil understreke at dette ikke må føre til en konkurransevridning eller svakere oppfølging i de selvakcrediterende institusjonene kontra de institusjonene som må søke godkjenning hos NOKUT.

2.3 Klage

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å gi institusjonene mulighet til å fastsette kortere frist for å påklage ikke bestått forprøve, for å hindre forsinkelser i opptak til lærerutdanningen for studenter som gjennomfører forkurs og avlegger nasjonal eksamen i matematikk sommeren før semesterstart. Komiteen merker seg at forslaget får bred støtte blant høringsinstansene. Komiteen merker seg videre at departementet foreslår å begrense klageadgangen over vedtak fattet av Senter for internasjonalsisering av utdanningen (SIU) begrunnet med at det i SIUs arbeid med søknadsvurdering utøves høy grad av spesialisert skjønn som det i praksis er både vanskelig og arbeidskrevende å overprøve.

2.4 Ansettelse – beregning av tjenestetid for stipendiater

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår endringer i beregning av tjenestetid for stipendiater, slik at doktorgradsstipendiater kan være mer aktuelle for korte engasjementer i forlengelsen av endt utdanning. Komiteen understreker at det er en stor utfordring i sektoren med omfattende bruk av midlertidige stillinger, og ser denne endringen som et skritt i riktig retning. Komiteen viser til Innst. 209 L (2015–2016), der man understreket viktigheten av god personal- og kunnskapsledelse for å bedre rekrutteringspolitikken og få ned den høye midlertidigheten i universitets- og høyskolesektoren. Komiteen imøteser for øvrig regjeringens oppfølging av Tjenestemannslovutvalgets rapport, som blant annet har forslag til begrensning av mulighetene for midlertidige ansettelser.

Komiteen merker seg at departementet fastslår at den foreslåtte endringen om beregning av tjenestetid for stipendiater verken vil øke eller redusere antallet midlertidige ansettelser i sektoren, men merker seg også at mange høringsinstanser ikke støtter endringen.

Komiteen viser til Tjenestemannslovutvalgets rapport og til Kunnskapsdepartementets arbeidsgruppe som kartla midlertidighet i UH-sektoren som del av dette arbeidet. Komiteen forutsetter at regjeringen følger opp arbeidet med å redusere midlertidighet i sektoren.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Venstre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at for eksempel Forskerforbundet uttaler at de er direkte uenig i denne konkrete vurderingen av konsekvenser for midlertidighet, og Unio skriver at «konsekvensen av regelendringen er at adgangen til å tilsette forsker-rekruttene i ulike midlertidige stillinger øker» – med de konsekvenser dette har for den enkelte arbeidsta-

ker når det gjelder stabilitet og låneadgang. Flertallet deler denne bekymringen. Flertallet merker seg innspillene fra NTL som åpner for «at opptjeningen for stipendiater skal reduseres noe, og at alle fire årene i stipendiatperioden ikke skal telle fullt ut ved beregning av tjenestetid».

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at dagens lovverk har negative konsekvenser for rekruttering til vitenskapelige stillinger og for stipendiater som er ansatt i åremålsstillinger. Etter dagens lovverk regnes doktorgradsutdanning ved universiteter og høyskoler som tjenestetid etter tjenestemannsloven. Dette medfører at midlertidig ansatte med mer enn fire års tjeneste får såkalt sterkt oppsigelsesvern og fortrinnsrett til faste stillinger. Disse medlemmer mener dette får en uheldig konsekvens ved at stipendiater ikke får kortvarige engasjementer rett etter endt utdanning, og at institusjonene må skyve lovende kandidater fra seg, med mindre de har en fast stilling å tilby. Disse medlemmer deler departementets vurdering i proposisjonen om at det er viktig å legge til rette for åpen konkurranse om vitenskapelige stillinger i sektoren. Disse medlemmer mener regjeringens forslag vil bidra til nettopp dette, noe som vil styrke kvaliteten i sektoren. Disse medlemmer merker seg at departementet vurderer at forslaget ikke vil påvirke det totale nivået på midlertidighet i sektoren i negativ retning, og at departementet vil følge opp arbeidet med å redusere midlertidigheten i sektoren. Disse medlemmer merker seg også at regjeringen har sendt på høring endringer i tjenestemannsloven som legger til rette for mindre midlertidighet i universiteter og høyskoler.

2.5 Diverse bestemmelser

Deleksamener

Komiteen merker seg at det foreslås å innføre nasjonale deleksamener i enkelte fag eller emner. Regjeringen varslet i sin strategi «Lærerløftet» at den ville foreslå nasjonale deleksamener i utvalgte fag basert på nye rammeplaner for grunnskolen. NOKUT har fått i oppdrag å gjennomføre et pilotprosjekt der nasjonale deleksamener innenfor enkelte profesjonsfag ble gjennomført. Komiteen merker seg at erfaringene NOKUT har fra nasjonale deleksamener i bachelor i regnskap og revisjon og bachelor i sykepleie, er så positive at fagmiljøene har bedt NOKUT om å gjennomføre nasjonale deleksamener i disse to studiene i 2016 og 2017. Komiteen merker seg at det er delte meninger om forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspar-

tiet og Venstre, viser til forslaget om å innføre nasjonale deleksamener i enkelte fag eller emner. Flertallet ser at nasjonale deleksamener i enkelte utdanninger kan være et verdifullt bidrag i arbeidet med å heve kvaliteten i universitets- og høyskolesektoren. Informasjon fra nasjonale deleksamener gir fagmiljøene mulighet til erfaringsdeling og videreutvikling av utdanningen.

Flertallet viser imidlertid også til hørings svarene hvor det er til dels sterk motstand mot å innføre nasjonale deleksamener. Dette begrunner flere instanser med at den akademiske friheten trues av en slik standardisert eksamen som skal være lik uansett lærested og institusjon. Dessuten advarer pedagogiske fagmiljøer mot at det er en fare for at undervisningen tilpasses eksamensformen, og at eksamensformen vektlegges mer enn den faglige vurderingen av læringsutbytte.

Flertallet mener derfor at nasjonale deleksamener bare bør brukes i et begrenset omfang og først og fremst i fag som styres av rammeplaner eller lignende. Det er allerede satt i gang pilotprosjekter, og erfaringene fra pilotprosjektene må vektlegges ved eventuell videreføring av disse og innføring av deleksamen i nye utdanninger.

Flertallet mener det må være en forutsetning for at nasjonale deleksamener skal lykkes etter hensikten, at fagmiljøene har innflytelse på utvikling og gjennomføring av de nasjonale deleksamenene. God forankring i fagmiljøene vil hindre at innføring av nasjonal deleksamen griper inn i institusjonenes studietilbud på en uheldig måte eller fører til en ensretting av utdanningene.

Flertallet ber om at regjeringen orienterer Stortinget om erfaringene med nasjonal deleksamen etter 2017, når pilotprosjektene er avsluttet og evaluert.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kritisk til å gi departementet en generell hjemmel til å innføre deleksamen og at det kan innføres gebyr om ikke dette blir innført.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at forslaget om nasjonale deleksamener i enkelte fag møter massiv motstand fra et flertall av høringsinstansene. Disse medlemmer deler bekymringen for at nasjonale eksamener vil føre til større grad av standardisering og svekket autonomi, og at den kompetansen som kartlegges i nasjonale eksamener, vil få forrang i studiet fremfor kompetanse og ferdigheter som ikke kan testes på standardisert vis. Disse medlemmer

merker seg at departementet mener nasjonale eksamener vil gi grunnlag for å sammenligne utdanningsinstitusjoner, og at dette kan bidra til positiv utvikling av fagmiljøene, men deler Forskerforbundets bekymring for at økt grad av rangering kan være negativt og føre til uheldige endringer i undervisningen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener nasjonale prøver og deksamener kun må benyttes i et begrenset omfang. Derfor må prøvene rullere mellom fag/emner og begrenses til ett fag/emne pr. år. Disse medlemmer vil i tillegg understreke at en praksis med nasjonale prøver ikke må føre til ensretting av utdanningene, komme i konflikt med akademisk frihet eller med institusjonenes selvstendige ansvar for å utforme studietilbudet. Disse medlemmer vil påpeke at tidspunkt for prøvene må varsles i god tid slik at institusjonene kan innpasse prøvene i sine studieplaner.

Overtreddelsesgebyr

Komiteen merker seg at loven foreslås endret slik at departementet kan ilegge overtreddelsesgebyr, istedenfor bøter slik det er i dag, for den som bruker en vernet institusjonsbetegnelse eller tildeler/bruker en tittel for grad eller yrkesutdanning i strid med loven. Komiteen merker seg at departementet mener dette vil være en mer effektiv måte å sanksjonere brudd på bestemmelsene.

Digital portal

Komiteen merker seg forslaget om å opprette en digital nasjonal vitnemåls- og karakterportal slik at man på en enkel og trygg måte kan synliggjøre sine resultater for arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner og andre. Komiteen imøteser alle gode tiltak som kan gjøres for å styrke arbeidet med å hindre forfalskning av vitnemål og karakterutskrifter, som er et økende problem.

Komiteen forutsetter at hensynet til personvernet til eierne av vitnemålet er tilstrekkelig ivaretatt, og merker seg at Datatilsynet støtter lovhjemmelen slik den er fremlagt. Komiteen viser til at karakterer ikke er definert som sensitive personopplysninger, men som taushetsbelagt informasjon, men peker på at Datatilsynet anbefaler at departementet vurderer en hjemmel som åpner for behandling av sensitiv personinformasjon ut fra en argumentasjon om at vurderingene som framgår av vitnemål, kan være relevante for sosiale forhold og helseforhold. Komiteen merker seg at forslaget fra departementet ikke følger opp dette. Komiteen viser til at forslaget til ny § 4-14 tredje ledd gir departementet hjemmel til å regulere gjennom forskrift hvilke opplysninger som skal registreres og behandlingen av

disse, og understreker viktigheten av at dette må gi forutsigbarhet om hvordan de registrertes rettigheter skal ivaretas.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i universitets- og høyskoleloven
(NOKUTs tilsyn, nasjonal vitnemålsportal mv.)

I

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 1-6 første ledd skal lyde:

Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring *som skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen*. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring.

§ 1-6 annet ledd oppheves.

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. *NOKUTs oppgaver og myndighet*

(1) NOKUT er et faglig uavhengig statlig forvaltningsorgan.

(2) Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og fagskoleutdanning, gi generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene. NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, fagskoleutdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning. *I sitt arbeid skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres utviklingsarbeid.*

(3) *NOKUT skal akkreditere institusjoner og studietilbud, føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid og føre tilsyn med at institusjoner og eksisterende studietilbud fyller gjeldende standarder og kriterier for akkreditering.* NOKUT skal også gi generell godkjenning av utenlandsk utdanning. *NOKUT kan benytte andre virkemidler og gjennomføre andre tiltak, så langt de er i samsvar med formålet med NOKUTs virksomhet.*

(4) NOKUT skal gjennomføre evalueringer av betydning for å kunne bedømme kvaliteten i høyere utdanning. Departementet kan pålegge NOKUT å

foreta slike evalueringer. Alle evalueringer som foretas av NOKUT, er offentlige, og NOKUT skal bidra til at disse gjøres kjent.

(5) NOKUTs vedtak overfor private institusjoner kan i forskrift unntas fra bestemmelsene i forvaltningsloven kap. VI.

(6) Departementet kan gi forskrift om

- a) krav til kvalitetssikringssystemer og kvalitetsarbeid
- b) standarder og kriterier for akkreditering av institusjoner og studietilbud
- c) saksbehandlingsregler for NOKUTs virksomhet.

NOKUT kan gi utfyllende forskrift om de samme emnene.

§ 2-2 annet ledd skal lyde:

(2) Styret oppnevnes av departementet og består av ni medlemmer. Ett medlem skal være student ved universitet eller høyskole, og ett medlem skal være student ved fagskole. Ett medlem skal oppnevnes blant NOKUTs ansatte og skal ha stemmerett i saker som angår de ansattes forhold. Det skal oppnevnes varamedlemmer, herunder personlige varamedlemmer for de ansattes og studentenes medlemmer. Departementet oppnevner styrets leder.

§ 3-1 skal lyde:

§ 3-1 Akkreditering av studietilbud og institusjoner

(1) Akkreditering forstås i denne loven som en faglig bedømming av om en høyere utdanningsinstitusjon eller et studietilbud fyller standarder og kriterier gitt av departementet og NOKUT. Akkreditering er et vilkår for å kunne tilby høyere utdanning. Akkrediterte studietilbud skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Studietilbud fra nye tilbydere kan bare akkrediteres dersom studietilbudet minst fører til en bachelorgrad

(2) NOKUTs akkreditering av institusjoner og studietilbud skal baseres på evaluering foretatt av eksterne sakkyndige oppnevnt av NOKUT.

(3) Utdanningsinstitusjoner som er akkreditert etter § 3-3 første og annet ledd, kan selv akkreditere nye studietilbud i samsvar med sine faglige fullmakter. Institusjonenes akkrediteringer skal bygge på standarder og kriterier som nevnt i første ledd, og vurderingen av studietilbud skal være dokumentert.

(4) Hvis NOKUT finner at en institusjon eller et studietilbud ikke oppfyller fastsatte standarder og kriterier, skal det gis en frist for å rette forholdene. Hvis standardene og kriteriene fortsatt ikke er oppfylt, skal NOKUT trekke akkrediteringen av institusjonen eller studietilbudet tilbake.

§ 3-2 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan fastsette at det skal avholdes obligatoriske nasjonale deleksamener i enkelte fag eller emner, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

Nåværende tredje til femte ledd blir fjerde til sjette ledd.

§ 3-2 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Den som forsettlig eller uaktsomt tildeler eller bruker en tittel, alene eller som en del av en annen tittel, uten å ha rett til dette etter første eller femte ledd i denne paragrafen, eller i strid med forbud gitt i medhold av sjette ledd, kan ilegges overtredelsesgebyr av departementet. Foretak kan ilegges slikt overtredelsesgebyr selv om ingen enkeltperson har utvist skyld som beskrevet i første punktum. Departementet kan gi forskrift om utstedelse, størrelse, forfall, klage, overprøving og lemping av overtredelsesgebyret. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3 Faglige fullmakter

(1) Institusjoner som er akkreditert som universitet, har fullmakt til selv å akkreditere studietilbud institusjonene skal tilby.

(2) Institusjoner som er akkreditert som vitenskapelig høyskole eller høyskole, har fullmakt til selv å akkreditere studietilbud de skal tilby på lavere grads nivå. Innenfor fagområder der de kan tildele doktorgrad eller tilsvarende, kan institusjonene selv akkreditere studietilbud de skal tilby på lavere og høyere grads nivå. For fagområder der institusjonene ikke kan tildele doktorgrad, må de søke NOKUT om akkreditering av studietilbud på høyere grads nivå.

(3) Styret fastsetter studieplan for det faglige innholdet i studiene, herunder bestemmelser om obligatorisk kurs, praksis og lignende og om vurderingsformer.

(4) Fullmakter etter første og annet ledd kan trekkes tilbake av departementet dersom institusjonene ikke har et tilfredsstillende kvalitetsarbeid som sikrer og videreutvikler kvaliteten i utdanningen.

§ 3-4 tredje punktum oppheves.

§ 3-5 femte ledd andre punktum oppheves.

Ny § 4-14 skal lyde:

§ 4-14 Nasjonal vitnemåls- og karakterportal

(1) Nasjonal vitnemåls- og karakterportal er en tjeneste for digital, tidsbegrenset tilgjengeliggjøring av vitnemål og karakterer. Formålet med systemet er

å sikre sannferdig informasjon om vitnemål og karakterer og å forhindre bruk av forfalskede vitnemål og karakterutskrift. Portalen eies av staten gjennom departementet.

(2) I portalen vil identitetsopplysninger som fødselsnummer, D-nummer og identifiseringsinformasjon knyttet til utdanningsinstitusjonen, bli innhentet automatisk, uavhengig av om portalen er tatt i bruk av den informasjonen gjelder. Vitnemål og karakterer vil kun innhentes fra utdanningsinstitusjonene når portalen er tatt i bruk av den informasjonen gjelder. Den informasjonen gjelder, bestemmer hvem som skal få tilgang til informasjon i portalen, hvilken informasjon de skal få tilgang til, og for hvilket tidsrom.

(3) Departementet er behandlingsansvarlig for Nasjonal vitnemåls- og karakterportal. Departementet gir forskrift om portalen, blant annet om hvilke opplysninger som skal registreres og behandlingen av opplysningene.

§ 5-2 første ledd skal lyde:

(1) Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage må fremsettes for institusjonen. *Institusjonen kan fastsette kortere klagefrist enn tre uker ved ikke bestått forprøve. Klagefristen kan ikke settes kortere enn én uke.*

§ 5-3 femte ledd skal lyde:

(5) Bedømmelse av muntlig prestasjon og vurdering av praksisstudier eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Forprøver kan bare påklages når prøven ikke er bestått. *Institusjonen kan, dersom sensurtidspunktet kunngjøres senere når forprøven avholdes, fastsette kortere klagefrist enn tre uker ved ikke bestått forprøve. Klagefristen kan ikke settes kortere enn én uke.*

Ny § 5-4 skal lyde:

§ 5-4 *Senter for internasjonalisering av utdanning*

(1) Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) er et nasjonalt kompetanse- og informasjonssenter som skal arbeide for å samordne og fremme internasjonalt utdanningssamarbeid gjennom hele utdanningsløpet. SIU er administrativt underlagt departementet.

(2) Enkeltvedtak om tildeling av midler som SIU fatter, kan påklages til det organet som har delegert vedtaksmyndigheten. Klageorganet kan ikke overprøve SIUs skjønnsmessige vurderinger.

(3) Departementet kan gi forskrift om SIUs saksbehandling, mandat, organisering og øvrige administrative forhold.

§ 6-4 fjerde ledd skal lyde:

(4) For stillinger etter første ledd bokstavene f til i gir departementet forskrift om varighet, arbeidets omfang og innhold, og om adgangen til å fornye ansettelsesforholdet. *Departementet kan gi forskrift om beregning av tjenestetid for stipendiater etter tjenstemansloven §§ 9 og 10.*

§ 7-2 sjette ledd skal lyde:

(6) Den som forsettlig eller uaktsomt bruker en vernet institusjonsbetegnelse i strid med denne paragrafen, kan ilegges overtredelsesgebyr av departementet. *Foretak kan ilegges slikt overtredelsesgebyr selv om ingen enkeltperson har utvist skyld som beskrevet i første punktum. Departementet kan gi forskrift om utstedelse, størrelse, forfall, klage, overprøving og lemping av overtredelsesgebyret. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.*

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 31. mai 2016

Trond Giske

leder

Kristin Vinje

ordfører

